

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КРУШЕВАЦ

37000 Крушевац, Чолак Антина 41, тел: 037 427 811 факс: 037 421 912 e-mail: kontakt@poljostanica.com

БРОЈ 6

БИЛТЕН

ЈУН 2018

САДРЖАЈ

1. Извод из закона о задругама – дипл.инж. Радојка Николић.....	3
2. Утицај високих температура на производњу млека – дипл.инж Драган Гуњак....	4
3. Зелена резидба воћних стабала – дипл.инж.Момир Недић.....	4
4. Примена добре хигијенске праксе у примарној производњи ситног јагодастог воћа – дипл.инж Бушатовић Радомир.....	5
5. Наводњавање парадајза - дипл.инж.Сњежана Вујиновић	6
6. Подстицаји за инвестиције у физичку имовину пољопривредног газдинства за изградњу и опремање објеката- дипл.инж АЕ Зоран Старинац.....	7
7. Припрема складишта за чување стрних житарица– дипл.инж. Сандра Милетаковић.....	8
8. Доминантне цене воћа и поврћа (кванташке пијаце)	9
8. Доминантне цене живе стоке (сточне пијаце).....	10

ИЗВОД ИЗ ЗАКОНА О ЗАДРУГАМА

Закон о Задругама ступио је на снагу 08.01.2016.год,а објављен је у СЛ.Гласнику РС.бр.112 од 30.12.2015.год, што значи да престају да важе сви Закони о Задругама објављени у ранијем периоду.

Појам задруге: Задруга је правно лице,која представља посебан облик организовања физичких лица која пословањем на задружним принципима остварују своје економске,социјалне,културне и друге интересе и која управљају и контролишу пословање задруге.

Појам задругара :Задругар је физичко лице које је члан задруге и у целости или далимично послује преко задруге,односно које преко задруге продаје своје производе односно услуге,набавља производе или користи услуге потребне за обављање своје делатностиили на други начин непосредно учествује у обаљању делатности ради којих је задруга основана.

Задружни принципи : Задруга се оснива и послује по задружним вредностима која се спроводе у складу са задружним принципима.Међународно усвојени принципи,као услов за успешно функционисање задруге а прихваћени новим Законом су :

- Добровољно и отворено чланство,
- Контрола од стране задругара.Сваки задругар има једнако право гласа у управљању и контроли управљања задруге- један задругар-један глас,
- Економско учешће задругара,
- Аутономија и независност задруге,
- Образовање,обука и информисање,
- Међузадружна сарадња,
- Брига за заједницу.

Врсте задруга : Земљорадничке или пољопривредне задруге могу бити опште и специјализоване (ратарске,воћарске,повртарске,виноградарске,сточарске,пчеларске и др.).Земљорадничке или пољопривредне задруге производе,преузимају,откупљују,прерађују и продају пољопривредне ,прехранбене и друге производе задругара,снабдевају задругаре репродукционим материјалом,енергентима,средствима за производњу,деловима за пољопривредну механизацију и другом робом,врше промет роба и услуга задруге,задругара и за задругаре и пружају услуге домаћинствима пољопривредника у организацији и развоју сеоског туризма и врше све остале послове од интереса за пословање задруге.

Оснивање задруге : Задруга се оснива на оснивачкој скупштини,закључивањем уговора о оснивању,усвајањем задружних правила и избором органа.

Задругу може основати најмање пет пословно способних физичких лица.Најмањи број оснивача задруге не могу чинити лица која живе у заједничком домаћинству са оснивачем.Оснивачи могу да буду домаћа и страна физичка лица у складу са Законом.

Основни капитал и улози задругара : Уколико задругари улажу у задругу улоге, они могу бити новчани и неновчани.Неновчаним улогом сматрају се ствари и права изражена у новчаној противвредности.Улози задругара чине основни капитал задруге.Минимални основни капитал задруге износи 100 динара.Задружним правилима одређује се минимални појединачни улог.

Р адојка Николић,дипл.инг.ратарства

СТОЧАРСТВО

УТИЦАЈ ВИСОКИХ ТЕМПЕРАТУРА НА ПРОИЗВОДЊУ МЛЕКА

Код крава за производњу млека утицај високих температура се манифестује кроз мању конзумацију хране, веће потребе за свежем водом слабије знакове гоњења и на крају опадањем производње млека која се може у летњим месецима смањити и до 50 %.

Уз високе температуре посебно је важан и негативан утицај високе влаге у ваздуху. Колико параметар влаге утиче на производњу млека види се из чињенице да се кад температура ваздуха од 30 °Ц и влажности 85 % карактерише се као изузетно јак стрес за животињу. Овако високе температуре у комбинацији са високом влажношћу могу имати смртоносне последице па је изузетно важно да се сваки сточар припреми како би се губици свели на најмању могућу меру. Код изградње нових стајских објеката посебну пажњу обратити на запремину објекта и квалитетно извођење вентилације. Животињама обезбедити довољне количине питке и свеже воде. Заштитити животиње од директног утицаја сунчевог зрачења и на испустима изградити настрешнице или посадити дрвеће за хладовину. У оброку крава повећати ниво уноса енергије како би се смањило недостатак енергије изазван смањеном конзумацијом хране. Краве треба хранити у хладније доба дана (касно увече или рано ујутру), те пазити да не заостаје стара храна која се лако квари те је животиње не желе узимати. Пазити да стаја није пренасељена грлима говеда.

Одржавати хигијену стаје, редовно мењати простирку и редовно радити дезинфекцију и дезинсекцију објекта како би се смањило број мува и комараца, поставити додатну вентилацију унутар објекта и користити систем хлађења хладном водом.

Драган Гуњак, дипл. инг. сточарства

ВОЂАРСТВО

ЗЕЛЕНА РЕЗИДБА ВОЊНИХ СТАБАЛА

Зелена резидба код воћака подразумева одстрањивање дела зелене масе из круне воћака у току вегетације.

Зелена резидба се може изводити у циљу формирања узгојног облика или касније ради регулисања родности. Зелена резидба за формирање узгојног облика се своди на уклањање сувишних младара на делу дебла испод првих рамених грана и уклањање конкурентна грани водилји - продужници. Код родних стабала се зеленом резидбом уклањају водопије и сви непотребни усправнорастући младари чиме се у круни стварају повољни услови за диференцирање родних пупољака. Истовремено се повећава проветреност круне, заштита се лакше спроводи и смањује се могућност појаве болести. Плодови у оваквим условима боље осветљености су и боље обојени.

Зелена резидба се може спроводити од самог почетка вегетације а најчешће када су младари 15-20 цм дужине (мај месец) па све до краја лета (август-септембар) у зависности од жељеног циља. Рано уклањање водопија обично има за последицу поновно избијање мањег броја нових младара у близини одстрањених које накнадно треба поново уклањати. Треба имати на уму да касно извођење летње резидбе може изазвати нагло осунчање плодова који су до тада били у сенци и појаву ожеготина које доводе до брзог пропадања плодова. Код коштичавих врста воћа, ради бољег диференцирања цветних пупољака, након бербе се може извести прекраћивање једног дела једногодишњих прираста за око 1/4 - 1/2 дужине.

Зелена (летња) резидба по правилу делује депресивно на биљку јер јој се одузимају делови који су фотосинтетски веома активни и стварају добар део хране. Зато се ова мера код млађих и мање бујних стабала спроводи умереним интензитетом или се потпуно изоставља (нпр. јабука на подлози М-9), док

се код бујнијих и неродних стабала изводи јачим интензитетом ради спутавања бујности и повећања родног потенцијала (нпр.трешња и крушка калемњене на сејанцу). У случају појаве симптома бактериозне пламењаче у засаду јабучастог воћа, летњу резидбу потпуно изоставити ради спречавања могућности ширења заразе.

Дипл.инж.Момир Недић

ПРИМЕНА ДОБРЕ ХИГИЈЕНСКЕ ПРАКСЕ У ПРИМАРНОЈ ПРОИЗВОДЊИ СИТНОГ ЈАГОДАСТОГ ВОЋА

Последњих година повећава се ризик од појаве заразних цревних болести из разлога лаког размножавања бројних микроорганизама. Поред бактерија, свеже воће може бити заражено и вирусима. Карактеристична особина вируса је лака могућност преношења на различите начине, већа отпорност од бактерија, дуго опстајање у различитим срединама и условима итд.

То нам значајно указује да поступци приликом производње и бербе морају бити изузетно контролисани како би крајњи производ био апсолутно безбедан за употребу. Потреба за бољом проценом ризика довела је до сазнања да је веома важно да се сви поступци у примарној производњи морају спровести у добрим хигијенским условима у циљу смањења опасности по здравље због загађења свежег воћа.

Мана ситног јагодастог воћа је што се мало или уопште не пере након бербе, па из тог разлога произвођачи морају бити свесни да само применом добре хигијенске праксе могу се створити услови за добијање хигијенски исправног производа.

Добра хигијенска пракса обухвата следеће мере:

- Правилан избор парцеле / локалитета : избегавати места која су близини места где се гаје животиње, складишти стајњак и одлаже отпад као и места за третман отпадних вода.
- Обезбеђивање квалитетне воде за наводњавање, тј користити само чисту воду из извора који нису у близини места где се складишти стајњак, изливају отпадне воде и канализација.
- Хигијену берача и особља : одећа и обућа берача и особља мора бити чиста, руке прати пре почетка рада чистом водом и сапуном, након употребе тоалета, сваки пут након паузе а брисати искључиво папирним убрусима. Најпожељније је користити рукавице за једнократну употребу уз наравно прање руку пре почетка бербе.
- Здравље берача и особља: првенствено едуковати бераче и особље; посекотине и ране прекрити водоотпорним завојем, пријавити болест или симптоме који указују на болест, не пушити осим за време паузе итд.
- Санитарни објекти – тоалети : поставити тоалете у близини парцела најмање један тоалет на 10 особа, морају поседовати тоалет папир, чисту воду и сапун за прање руку, одржавати их чистим уз коришћење средстава за одржавање хигијене санитарних просторија.
- Чиста опрема за бербу : гајбице користити искључиво за брање не у друге намене, морају бити чисте и дезинфиковане.
- Транспорт обраног воћа: за транспорт користити искључиво очишћена опрана и дезинфикована транспортна средства.

Шта је још важно: обавезно чишћење опреме за бербу и средстава за транспорт након сваке употребе, за дезинфекцију користити средства за прехранбену индустрију, приликом бербе гајбице држати у руци или на носачу.

дипл.инж.Радомир Бушатовић

НАВОДЊАВАЊЕ ПАРАДАЈЗА

Парадајз има добро развијен коренов систем који у земљиштима добрих физичких својстава може достићи дубину и до 150 цм. Највеће количине воде троши из зоне активне ризосфере 50-70 цм. Иако развијен, корен је релативно слабе усисне моћи, па захтева повишену влажност земљишта. Водни стрес највише умањује приносе у фазама примања расада, цветању и пораста плодова.

Обзиром да се парадајз производи из расада, посебно је осетљив на обилну влажност земљишта, јер се тада у условима превелике влажности земљишта добијају издужене и нежне биљке. Парадајз има нешто скромније захтеве за водом у односу на производњу расада других врста поврћа. За расад парадајза је специфично да се може успешно примењивати заливни режим према спољашњим променама на биљкама, односно када лишће добије тамно зелену боју.

Прво заливање се обавља заједно са расађивањем, друго после 3-5 дана приликом попуњавања празних места. После расађивања не би требало заливати 10-15 дана како би се омогућило што боље укорјењавање биљака. До појаве првих плодова заливање се обавља 8-12 дана, а касније сваких 5-10 дана. Код сората са виšekратном бербом у периоду берби плодова заливање се обавља по потреби после сваке бербе. У фази формирања цветних заметака после расађивања до појаве првих плодова пожељна је нижа влажност, да би се образовао што већи број цветова и плодова, а потом повишена влажност земљишта треба да обезбеди висок принос. У технолошком дозревању обилно и неправилно наводњавање као и смењивање сувих са влажним периодима треба избегавати јер поремећени ток влажности узоркује пуцање плодова, што има погоршава квалитет и смањује тржишну вредност.

Норма заливања треба да омогући влажност у слоју 50-70 цм у зависности од физичких својстава земљишта. Број заливања варира у зависности од количине и распореда падавина. Норме наводњавања у нашим условима углавном су 200-300 мм. Предност дати систему кап по кап јер најрационалније троши воду и не долази до квашења надземног дела биљке.

Дипл.инж.Сњежана Вујиновић

АГРОЕКОНОМИЈА

Подстицаји за изградњу и опремање објеката

Подстицаји обухватају подршку програмима, и то :

- 1.Подстицаји програму за подршку инвестицијама за изградњу и опремање објеката за чување и складиштење воћа и поврћа ;
- 2.Подстицаји програму за подршку инвестицијама за изградњу и опремање објеката за унапређење примарне сточарске производње.

Право на подстицаје остварују лица која су уписана у регистар пољопривредних газдинстава и налазе се у активном статусу, и то :

- 1.Физичко лице – носилац регистрованог комерцијалног породичног пољопривредног газдинства,
- 2.Предузетник,
- 3.Привредно друштво,
- 4.Земљорадничка задруга,
- 5.Средња школа.

Посебни услови за остваривање права на коришћење подстицајних средстава за изградњу и опремање објеката за чување и складиштење воћа и поврћа :

1. У регистру има уписано пољопривредно земљиште под производњом воћа и поврћа и то површине : до 2 ха јагодастог воћа, односно до 5 ха другог воћа , односно до 0,5 ха поврћа у заштићеном простору, односно до 3 ха поврћа на отвореном.
2. Да је објекат за чување и складиштење воћа и поврћа који је предмет инвестиције за коју се подноси захтев у плусном режиму рада.
3. За објекат за чување и складиштење воћа и поврћа, који је предмет инвестиције за коју се подноси захтев, има **употребну дозволу**.

Посебни услови за истваривање права на коришћење подстицајних средстава за изградњу и опремање објеката за унапређење сточарске производње :

1. У регистру има пријављен одговарајући сточни фонд ,
2. Да је објекат који је предмет инвестиције уписан у Регистар објеката (одобрених) у складу са законом којим се уређује ветеринарство.
3. На пољопривредном газдинству има највише 19 млечних крава или ако има укупни капацитет објекта : до 19 говеда и/или до 149 оваца и коза, и/или до највише 29 крмача и/или 99 товних свиња и/или до 3999 бројлера по турнусу и/или до највише 100 товних ћурки и/или најмање 500 кг. рибе.

Уз захтев се доставља следећа документација :

1. Рачун за набавку предметне инвестиције,
2. Отпремница за набавку предметне инвестиције и материјала у оквиру предметне инвестиције.
3. Доказ о извршеном плаћању предметне инвестиције,
4. Гарантни лист за извршену набавку предметне инвестиције.
5. Уверење о измиреним доспелим обавезама по основу јавних прихода, издато од стране надлежне пореске управе.
6. Потврда надлежног органа јединице локалне самоуправе, да за предметну инвестицију не користи подстицајна средства по другом основу.
7. Копија плана и извод из катастра непокретности.
8. Уговор са овлашћеним извођачем радова.
9. Грађевинска књига,
10. Окончана ситуација за изведене радове,
11. Употребна дозвола за објекат који је предмет инвестиције.
12. Решење о упису у регистар одобрених објеката којим се уређује ветеринарство.

Највиши укупни износ подстицаја за изградњу и опремање објеката за чување и складиштење воћа и поврћа је **2.000.000,00** динара ,

Највиши укупни износ подстицаја за изградњу и опремање објеката за унапређење примарне сточарске производње је **3.500.000,00** динара.

Захтев за остваривање права на подстицаје подноси се министарству- Управи за аграрна плаћања за сваку календарску годину у периоду од **15. априла до 15. октобра текуће године**.

Дипл. инж АЕ Зоран Старицац

ПРИПРЕМА СКЛАДИШТА ЗА ЧУВАЊЕ СТРНИХ ЖИТА

На подручју Расинског округа, почела је жетва стрних жита (јечам, пшеница, овас). Пре уношења стрних жита у складишта, односно лагеровања, треба припремити складишни простор за њихово чување. Пшеница, као и остала стрна жита се обично чувају у магацинима, таванима и другим складиштима.

Напред наведена складишта треба прво испразнити и то тако што ћемо одстранити прошлогодишње остатке лагерованих житарица. После овог механичког чишћења складишта, изводи се «хемијско чишћење» тј. влажна дезинсекција којом се врши уништавање присутних штеточина – инсеката који су заостали на разним местима складишта.

За ову намену, односно третирање складишта, препоручујемо један од инсектицида:

- На бази **MALATION-a** препарати су: **ETIOL TEČNI**; и други. Они се примењују у концентрацији 3% два дана пре уношења пшенице и то третирају зидове и подове складишта
- На бази **PIRIMIFOS-METIL-a** препарат је **ACTELIC-50 EC** који се примењује у количини од 0,75 – 1,5 мл на м² површине складишта и то два дана пре уношења пшенице.
- На бази **DIFLORVOS-a** препарати су: **DIFOS E-50, DIFIN**. Ови препарати се примењују у количини 50-100 мл на 100 м³ празног складишта и то на два дана пре уношења пшенице, на температури изнад 15°C.

ОПШТЕ УПОЗОРЕЊЕ:

Пољопривредним произвођачима се препоручује да се придржавају упутства о примени инсектицида уз мере предострожности о заштити људског здравља, као и животне и радне средине.

Сандра Милетаковић, дипл.инж.

Поштовани пољопривредни произвођачи посетите интернет страницу

www.agroponuda.com

*или нам се обратите уколико **ВИ** желите да понудите свој производ.*

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

Број објављених агропонуда у мају	51
Број реализованих агропонуда	22

**Cene voća i povrća - kvantaške pijace u Srbiji
za period 21.– 27.05.2018. godine**

<i>Jedinica mere din/kg</i>	<i>Centralna Srbija</i>			<i>Vojvodina</i>	
	<i>Beograd</i>	<i>Kraljevo</i>	<i>Niš</i>	<i>Novi Sad</i>	<i>Subotica</i>
Banana (Banana)	100	100	110	120	100
Grejfrut (Grapefruit)	100	100			
Jauka-Ajdared(Apples-Idared)	80				
Jabuka-Delišes zlatni (Apples-Golden Delicious)	85				
Jabuka-Greni Smit (Apples-Granny Smith)	110				
Jabuka-ostale(Apples-other)	90	80		70	40
Jagoda (srtawberry)	130	100	100	120	
Kivi (Kiwi)	220	220			
Kruška (Pear)	190			160	
Limun (Lemon)	160	160	150	170	
Orah (Walnut)	900			800	800
Pomorandža (Orange)	110	100	100	140	
Trešnja (Sweet chery)	120	120	100	150	170
<i>Jedinica mere din/kg</i>	<i>Centralna Srbija</i>			<i>Vojvodina</i>	
	<i>Beograd</i>	<i>Kraljevo</i>	<i>Niš</i>	<i>Novi Sad</i>	<i>Subotica</i>
Brokoli (Broccoli)	150				
Grašak (Green peas)	180				
Karfiol (Cauliflower)	130	130		100	150
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	60		40	120	120
Krompir (Potato)	45	40	45	40	40
Krompir mladi (Baby potato)	75	100	70		
Kupus (Cabbage)	75	80	80	30	40
Luk beli (Garlic)	300	300	250	400	
Luk mladi-crni (Spring onion)	18		12		30
Luk-crni (Onion)	40	40	60	40	
Paprika-babura (Pepper-babura)	180				
Paprika-ostala (Pepper-other)	210		130	220	
Paradajz (Tomato)	110	130	130	160	120
Pasulj-beli (Beans white)	175	200		220	
Praziluk (Leek)	40	50		100	60
Rotkvica (Radish)	30		10		30
Spanać (Spinach)	130		100		120
Tikvice (Zucchini)	35	70	30	70	80
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	38		25		30
Šargarepa (Carrot)	70	50	55		40

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 21.- 27.05.2018. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija											Vojvodina						Dominantna cena - Srbija	
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Krajevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica		Zrenjanin
Bikovi	>500kg	SM				280												250			
Driske	sve težine	sve rase	220	200	150	130															
Jagnjad	sve težine	sve rase	280	300	280	270	300	320	300	300	280	280									
Jarad	sve težine	sve rase	230	170	200	180	230	200			240										
Junad	350-480kg	sve rase									220										
Junad	>480kg	sve rase									240										
Koze	sve težine	sve rase				120	150	110			140										
Krave za klanje	sve težine	HF																			
Krave za klanje	sve težine	SM				200			150	150											
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	160	160	140	130	120														
Ovca	sve težine	sve rase	160	160	120	120	160	150			120	160	150								
Prasad	16-25kg	sve rase	280	280	290	280	270	280	280	320	270	280	300								
Prasad	<=15kg	sve rase	280	300			280		280	320	280	300	350								
Telad	80-160kg	HF											130								
Telad	80-160kg	SM	450			500			330		410										
Tovljenici	80-120kg	sve rase	160	160	160	150	160	190	150	160											
Tovljenici	>120kg	sve rase		140	140	130			150	130		120									
Šilježad	sve težine	sve rase	220						180	220											